

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLINE AEGKIRI.

Nr. 40 (198)

3. oktoobril 1925 a.

V. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 1000.—
 poolaastas „ 500.—
 veerandaastas „ 250.—
 Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Mk. 800.—
 poolaastas „ 400.—
 veerandaastas „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1 29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.—	1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.—	1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.—	1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 30 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) E. Maddison, Kaebustest politseiametnikkude tegevuse peale. 2) Poliitilisest kuritegevusest. 3) Major Alma, Hollandi politsei. 4) Dr. Grzimek, Saksamaa kohtuoludest. 5) Tuleõrjujate kokkukutsumise viis. 6) Ametlik osa. 7) Väljam: alt. 8) Küsimused ja kostmised. 9) Kuulutused.

Kaebustest politseiametnikkude tegevuse peale.

Eugen Maddison.

Asutava Kogu poolt 17. detsembril 1919. a. vastuvõetud politsei korralduse („Rügi Teataja” nr. 4/5 — 1920. a.) järgi saadetakse kaebused politsei ülemate tegevuse üle politsei peavalitsusele, Vabariigi prokuröörile või administratiivkohtule alluvuse järele (§ 35), kuna kaebused teiste politseiametnikkude tegevuse üle saadetakse otsekohe nende ülemusele, Vabariigi prokuröörile või administratiivkohtule (§ 36).

Administratiivkohtu korra („Rügi Teataja” nr. 10 — 1919. a.) § 2 p. b järele võib protesteerida ja kaebada administratiivkohtu korras, muu seas, miilitsa ülemate tegevuse, otsuste, korralduste, määruste ja tegevuseta oleku vastu, kui selles avaldub maksvate seaduste või seadusjõuliste kohuslike määruste rikkumine, nende poolt ettekirjutatud kohuste

täitmata jätmine või põhjendamatu viivitus, kusjuures protestid ja kaebused kohalike ja oskonna miilitsa ülemate tegevuse peale niivõrd, kui viimaste tegevus avaldub kohalise rahukohunikku piirkonnas, alluvad rahukohunikkudele (§ 4 p. d), kuna protestid ja kaebused miilitsa ülemate, kui valitavate ametnikkude tegevuse peale kuuluvad rahukogude kompetentsi (§ 5 p. b).

Ettetoodust tekivad järgmised küsimused, mis vajavad selgitust: esiteks, kas kõikides asjades võib kaebustega pöörata politsei korralduses (§§ 35 ja 36) tähendatud asutuste ja isikute poole või oleneb see — kelle poole pöörata — asja iseloomust; teiseks, kas kõikide või ainult teatavate politseiametnikkude tegevuse peale võib kaebada administratiiv kohtupidamise korras, ning, kolmandaks, kellele alluvad

esitatavad kaebused, kas rahukohtunikku-
dele või rahukogudele või ühed rahukoh-
tunikku- ja teised rahukogudele.

Tähendatud küsimuste selgitamiseks tu-
leks kõige pealt pöörata Vene Ajutise val-
itsuse poolt 17. apr. 1917. a. vastuvõetud
miilitsa ajutise korralduse (Seadl. ja val-
lits. korrald. kogu 1917. a. nr. 97, art. 537)
ja sama valitsuse poolt 30. mail 1917. a.
vastuvõetud administratiivkohtute korral-
duse (Seadl. ja valits. korrald. kogu 1917.
a., nr. 127, art. 692) poole, sest nad olid,
nagu teada, esimene — politsei korralduse
ja teine — administratiivkohtu korra alu-
seks.

Miilits oli, nagu seda tähendab miilitsa
ajutine korraldus (§ 1), riigivõimu täide-
saatvaks organiks koha peal, mis kuulus
linna ja maakonna omavalitsuse otsekohe-
sesse võimkonda (въ непосредственномъ
вѣдѣннн). Miilits koosnes miilitsa üle-
mast, tema abidest, jaoskonna miilitsa üle-
matest, nende abidest, vanematest miilitsi-
onääridest ja miilitsionääridest (§ 3).
Miilitsa ülemaid valiti ametisse ja vabas-
tati ametist linna- või maakonnaavalitsuste
poolt (§ 10). Miilitsa ülemate abid nimeta-
ti ja vabastati ametist linna- või maa-
konnaavalitsuste poolt miilitsa ülemate et-
tepanekul (§ 11). Kõiki teisi ametnikke
nimetas ja vabastas ametist miilitsa ülem
(§ 12). Miilitsa ülemad allusid otsekohe
linna- või maakonnaavalitsustele (§ 38).
Miilitsa ülematele allusid nende abid, jaos-
konna miilitsa ülemad jne. (§ 40). Kaebu-
si miilitsa ülemate ja nende abide tege-
vuse peale tuli esitada linna- või maa-
konnaavalitsustele, valitsuse inspektorile või
prokuröörile või administratiivkohtule
kuuluvuse järgi (§ 45). Kaebused kõikide
teiste miilitsa ametnikkude tegevuse peale
esitati otsekohe nende ülemusele — kreisi
komissarile, prokuröörile või administra-
tiivkohtule (§ 46).

Pöörates aga Vene Ajutise valitsuse
poolt maksmapandud administratiivkoh-
tute korralduse poole, ei leia meie seal
midagi, mis kõneleks miilitsa ametnik-
kude alluvusest administratiivkohtutele.
Just vastuoks sellele kinnitab § 12, et
administratiivkohtule esitatakse protestid
ja kaebused linna-, maa- ja aleviomavalit-
suste kõikide asutuste ja ametnikkude te-
gevuse peale, välja arvatud pro-
testid ja kaebused linna-, maa-
konna- ja alevivalitsustele al-
luvate ametnikkude tege-
vuse peale, mis tähendatud val-
itsustele esifatakse. Arvesse

võttes, et administratiivkohtute korraldus
on hiljem maksma pandud, kui miilitsa
ajutine korraldus, tuleb järeldada, et ad-
ministratiivkohtute korraldus muutis sel-
les osas miilitsa ajutise korralduse ning
selles mõttes, et miilitsa tegevus võis al-
luda administratiivkohtu kontrolli alla ai-
nult linna- või maakonnaavalitsuste otsuste
või korralduste vastu esitatud protestide
või kaebuste puhul.

Et aga politsei korraldus, mille maks-
mapanekuga kaotas oma jõu miilitsa aju-
tine korraldus (politsei korraldus § 38),
sisaldab neid samu norme, mis miilitsa
ajutine korraldus (politsei korralduse §§
35 ja 36 vastavad täiesti miilitsa ajutise
korralduse §§ 45 ja 46), siis tuleb nende
selgitamisel käsitada ka miilitsa ajutise
korralduse vastavaid norme. Viimastes
leiame näpunäite — nimelt sõnad „по при-
надлежности” ehk „kuuluvuse järgi”.
Minu arvates, ei võinad tähend-
dada midagi muud, kui ainult
seda, et kaebusega tuleb selle
poole pöörata, kellesse see asi
puutub. Seda arvamist kinnitab veel
see asjaolu, et vene tekstis on tähendatud
sõnade ees komma. Politsei korralduse
§ 35, mis miilitsa ajutise korralduse § 45
tõlge, on aga komma ära jäätud ja sõnad
„по принадлежности” sõnadega „allu-
vuse järele” väljendatud, mis võiks arva-
misele viia, nagu käiks need sõnad ainult
administratiivkohtu kohta. Võtame näi-
teks — politseiametnik on ameti kohuste-
täitmisel kedagi haavanud sõnadega või
teoga (N. S. § 341 esimene jagu). Küsi-
mus — kelle poole tuleks pöörata kaebu-
sega? Iseenesest mõista, et mitte admi-
nistratiivkohtu poole, olgugi, et selles te-
gevuses avaldub maksvate seaduste rik-
kumine, sest administratiivkohtul ei ole
siin midagi otsustada. Pöörata tuleks kas
politsei peavalitsuse poole, kui kaebust
tõstetakse politsei ülemate vastu (§ 35), või
otsekohe ülemuse poole, kui kaebus tõs-
tetakse mõne teise politseiametniku vastu
(§ 36), või prokurööri poole, sest nii poli-
tsei peavalitsus või otsekohe ülemus kui
ka prokuröör on kohustatud asjale sea-
dusliku käigu andma, s. t. peab politsei-
ametniku kohtulikule vastutusele võtma.

Ehk jälle teine näide: jaoskonna politsei
ülem keeldub isikutunnistust välja and-
mast. Pöörata sellel juhtumisel proku-
rööri poole, kui jaoskonna politsei ülema
tegevuses ei sisaldu karistusväärilise süü-
teo tundemärke, oleks asjata. Tuleks
pöörata kas vastava maakonna või linna

politsei ülema poole, kellele allub jaoskonna politsei ülem (polit. korr. § 31), või administratiivkohtu poole, sest jaoskonna politsei ülema tegevuses võib avalduda seadusjärgulise määruse rikkumine või selle poolt ettekirjutatud kohuste täitmata jätmine või põhjendamatu viivitus (adm. kohtu kord § 1), mille kohta administratiivkohus on õigustatud oma otsuse tegema.

Lõpuks veel üks näide: politsei ülem lõpetab heakorra ja julgeoleku seaduse § 172¹ põhjal mõne palvekirja kontori tegevuse.

Kuhu pöörata, kas prokurööri poole?

Ainult sel juhtumisel, kui selles tegevuses leidub kuriteo tunnemärke. Politsei peavalitsuse poole? Asjata, sest politsei ülem tegutseb oma võimkonna piirides. Järjekult käesoleval juhtumisel tuleks pöörata administratiivkohtu poole, ja seda enam, et kaebuse tähtaeg on seadusega piiratud — nimelt üks kuu sellest päevast arvates, millal kaebust väljakutsuv korraldus või otsus kaebajale teada anti või millal korraldus või otsus kaebajale teadavaks sai (adm.-kohtu kord, § 9).

Küsimuse kohta, kas kõikide või ainult teatavate politseiametnike tegevuse peale võib kaebust tõsta administratiivkohtu korras, on meil teada Riigikohtu administratiivosakonna seisukoht — nimelt, et administratiivkohtule võib kaebada ainult politsei ülemate ja jaoskondade ülemate peale, kuna alamate politseiametnike peale — nende otsekohestele ülemustele (Riigikohtu otsuste kogu 1920. a. nr. 26 ja admin.-osak. toim. nr. 245 — 1920. a.). Kuid isiklikult olen teisel arvamusel. Politsei korralduse § 36, nagu juba öeldud, vastab miilitsa ajutise korralduse § 46. § 36 kõneleb, et „kaebused teiste politseiametnike tegevuse üle saadetakse... ehk administratiivkohtule”. Miilitsa ajutise korralduse § 46, „жалобы на действия прочихъ чиновъ милиціи приносятся... или въ административный судъ”.

Miilits koosnes, nagu eelpool tähendatud, miilitsa ülemast, tema abidest, jaoskondade miilitsa ülematest, vanematest miilitsionääridest ja miilitsionääridest (§ 3). Nende kõikide kohta tarvitas miilitsa ajutine korraldus nimetust „чины милиціи”. Nii kõneleb selle korralduse vastav osa (раздѣль V) pealkiri „о по-

рядѣ подчиненія и сношенія чиновъ милиціи” ning seda kinnitab ka tähendatud osa sisu.

Politsei korralduse § 3 järgi koosneb politsei (maakonna, linna ja raudtee) politsei ülemast, tema abist, jaoskondade ülematest, nende abidest, vanematest ja noorematest politsei kordnikkudest; nüüd veel raiooni ülemad. Neid nimetab ka politsei korraldus politseiametnikkudeks (v. peat. II. ja IV.); kantseleiteenijaid ei tunnustanud miilitsa ajutine korraldus ega ka politsei korraldus selleks.

Järjekult, nii miilitsa ajutise korralduse kui ka politsei korralduse järgi on võimalus kõikide politseiametnikkude peale administratiivkohtu korras kaebada. Tõesti meil maksev administratiivkohtu kord näeb ette, et kaebada võib politsei ülemate ja jaoskondade politsei ülemate peale, kuid politsei korraldus on hilisem seadus, mis pärast ka administratiivkohtu kord tuleb vastavalt täiendatuks lugeda. Nüüd lõpuks küsimus — missugune kohus oleks õigustatud harutama neid kaebusi administratiivkohtu korras. Administratiivkohtu korra järgi võis, nagu juba tähendatud, kaebada rahukohtunikule jaoskondade miilitsa ülemate (§ 4. p. d) ja rahukogude miilitsa ülemate peale (§ 5. p. b). Politsei korralduse maksmapanekuga ei aita juba administratiivkohtu korra tekst, tuleb tarvitusele võtta tõlgitsemist. Administratiivkohtu korra maksva teksti järgi oleks ettenähtud kohtu instants (rahukohunikud) ainult jaoskondade politsei ülematele. Politsei ülemate jaoks ei ole seal kohtu instantsi. Miilitsa ülematel oli kohtu instants (rahukogud), kuid sel põhjusel, et nad olid linna- ja maakonnavalitsuste poolt valitavad. Politsei ülemad aga määratakse ametisse siseministri poolt. Järjekult võib politsei ülemaid rahukogudele alluvaks lugeda ainult sellepärast, et nad tulid miilitsa ülemate asemele. Samuti ei ole ettenähtud kohtu instantsi ülejäänud politseiametnikkude jaoks. Missugusele kohtule võiksid nad alluda? Ainult rahukohtunikule, sest, esiteks, nende alluvus kõrgemale kohtule ei oleks kooskõlas nende ametialluvusega (pol. kor. § 32 alluvad nad jaoskonna ülematele) ning, teiseks, ei ole üldse teist alamast kohtu instantsi, kellele võiksid alluda kaebused administratiivkohtu korras.

Poliitilisest kuritegevusest.

I. S.

(Lõpp).

III. Riigivastased rühmitused.

Et ülevaadet saada meil tegutsevatest ja olemasolevatest riigivastastest rühmitustest peame pisut peatuma meie riigi tekkimise alguse juures.

Kui sõjaolude tõttu majandusliselt vapustatud Vene keisririik 1917. a. kokku varises, oma riigikorra muutis ja lõpuks enamlike riigikorra juures peatuma jäi, tekkisid Vene keisririigi varemotel uued puht rahvuslised riigid: Eesti, Soome, Läti, Leedu, Poola, kes rahva enamuse tahtmisel panid maksma demokraatlike riigikorra, hävitades sellejuures üksikute klasside eesõigusi, mis kohapeal olid valitsenud vene monarhistlike korra armust ja vastutulelikkusest tingituna.

Meil Eestis kaotas selle tagajärjel Balti saksa aadel eesõigused, mis olid temal kui valitseval rahvaklassil.

Loomulikult ei oldud sellega rahul, ja juba 1917. a. näeme Balti sakslasi tegutsemas. Nad loodavad 1917. a. vene revolutsiooni vastu endi eesõiguste kaitseks abi ja toetust toleaeagselt Saksa keisririigilt. Selle rutemaks saabumiseks pannakse kõik rattad käima ja nii marsivadki veebruarikuul 1918 a. saksa okupatsiooniväed Eestisse. Siin on vaevalt jõutud välja kuulutada Eesti iseseisvus, millele aga okupeerivate sakslaste poolt ei pööratud mingit tähelepanu. Balti sakslased aga olid sellega ametis, et sellest iseseisvusest ei tuleks midagi välja.

Saksamaa kaotas ilmasõjas ja saksa väed sunniti Eestist lahkuma, kuid sellega ei kadunud Balti sakslaste lootus, end kord jällegi Eestis maaperemeestena näha ja siin valitseda. Järgmise katse võimu haaramiseks tegid nad tuntud Landeswehri sõjakäiguga, mille hiilgavalt kaotasid.

Olles avalikud, peame tunnistama, et endise Balti aadeli hädaoht ei ole veel möödunud ja olemasolevad andmed kinnitavad, et osa Balti sakslasi praegugi väljaspool Eestit riigivastase rühmituse nana tegutseb.

Nende aktiivsemad tegelased, tegutsees väljaspool Eesti riigi piire, teevad kõik, mis olukord vähegi lubab, et Eesti iseseisvusele kahju sünnitada, ja kui peaks Saksa riigis õnnestuma marurahvuslastel ja monarhistidel võimule pääseda ja Saksamaa vägevusest osagi endisele kõrgu-

sele tõsta, või kui peaks avanema mõni muu võimalus aktiivseks tegutsemiseks Eesti iseseisvuse hävitamiseks, siis haaraksid nemad sellest kinni, et Eesti riiklust hävitada.

Et tähendatud tegelased omi lootusi panevad Saksa riigi abi peale, siis pole vist huvitusetat lähemalt selle juures peatuda.

Praeguse Saksa riigi poliitilist elu, jättes kõrvale sealseid pahempoolseid poliitilisi voole, võib jagada kahte järku:

1) Põhjapoolne — protestantiline „kõiksaksa“ (alldeutsche) ja 2) katoliikline — Austeriast kuni Rheinini (von Österreich bis zum Rhein).

Esimene neist, oma kitsa ja kivinenud ilmavaate tõttu on kõige tagurilisem tegur Euroopa poliitikas, mis oma „kõiksaksa“ fanatismiga selle utopia teostamiseks avaldab aktiivsust ja pealetungivust, mille tõttu on alaliseks hädaohuks ümbritsevate rahvaste rahule.

Olgugi, et praeguses Saksamaa poliitikas juhtivat osa etendavad katoliiklike voolu esitajad, on siiski kogu ametnikkude aparaat ja ohvitserkond endisest ajast „alldeutsche“ vaimuga läbi imbnud. Pealtnäha poliitika juhtimisest kõrvalseisev põhjapoolne vool ei ole end üksi tarvilisel määral maksma pannud, vaid valitseb isegi. Põhjapoolset voolu juhitakse praegu nõnda nimetatud propaganda osakonnast või ümbernimetatult „suurest kindralstaabist“ (Truppenamt) ja finanseeritakse „Üleriiklike suurtöösturite ühingu“ (Reichsverband der Grossindustriellen) poolt. Viimane on poliitiliselt kõige mõjuvam tegur Saksamaal, mõjuvam kui riigivalitsus.

Arusaadav, et paljud, kes nimetavad end „Balti saksa rahvusse“ kuuluvaks, olgu nad saksa, eesti ehk vene rahvusest, selle voolu poolehoidjad peavad olema, sest põhimõtteliselt on nad reaktsiooni pooldajad, tulgu see Saksa- või Venemaa poolt.

Tähendades varemalt, et Vene keisririigi varemotel tekkisid uued riigid, nende hulgas ka Eesti, pean juure lisama, et valitsuskorra muutmisega Venes ja uute riikide eraldumisega Suurvenest, tekkis vool, mis on omale ülesandeks seadnud suurt ja jagamatut Venemaad üles ehitada. endisel kujul isevalitseja — keisriga ees-

otsas. See rühmitus, nimetame teda vene monarhistid, on tegutsenud alates 1917. a., mil Vene keisririik kukutati. Vene monarhistide eesmärk ja siht on endine suur ja jagamatu Vene keisririik. Selleks tuleks nende arvates eeskätt N. Venemaal maksev kommunistiline riigikord kukutada ja monarhistiline kord maksma panna, Eesti ja teiste uute riikide iseseisvus lõpetada ja need maad Venemaa külge liita. Loomulik, et sellele aatele tunnevad kaasa tähendatud „Balti saksa rahvuse“ tegelased.

Alguses, peale vene revolutsiooni, koonduisid kõik aktiivsemad vene monarhistid endise vene vägede ülemjuhataja ja suurvürst Nikolai Nikolaevitshi ümber, ja sinna kuuluvad ka praegu tähtsamad tegelased. Hiljem kuulutas end vene keisri trooni hoidjaks endine suurvürst Kirill Vladimirovitsh, ka temal ei puudu praegu järelkäijaid.

Mõlemate nende keisri trooni ja Venemaa nõudjate poolehoidjad unistavad suurest ja jagamatu Venemaast, keisriga eesotsas ja otsivad toetust igal maal ja iga valitsuse juures, et uuesti valitsema pääseda. Siin juures tuleb veel tähendada, et Nikolai Nikolaevitsh ja tema poolehoidjad otsivad ja loodavad endile toetust liitriikidelt, kuna Kirill Vladimirovitsh — seda näib lootma Saksamaalt, hiljem aga ka pinda sondeeris Ameerikas.

Eelnimetatud vene monarhistlike voolude poolehoidjaid leidub ka Eestis siin asuvate vene emigrantide hulgas.

Kummagi voolu poolehoidjatest ei vääri siin praegu keegi erilist tähelepanu. Mõlemi poolehoidjad unistavad tulevastest hea-

dest aegadest, suurel, tulevasel, jagamatu Venemaal, kuna tegevus piirdub ühenduse pidamisega trooni kandidaatidega, samuti igasuguse informatsiooni saamisega N. Venemaa elu-olu üle.

Kolmas riigivastane rühmitus meil on kommunistid. See on Eestis praegu kõige suurem ja elujõulisem riigivastane rühmitus. Meil kõigil on enam vähem teada kommunistlike rühmituse tegevus ja arenemine Eestis, mis välja viis kuni 1. detsembri riigikorra kukutamise katseteni.

Peale enamlaste võimule pääsemist oktoobrikuul 1918. a. Venemaal ja nende poolt nõukogude korra maksmapanemist, püsis enamline kord ka lühikest aega Eestis. Saksa okupatsiooni-vägede tulekuga kolisid enamlased siit Venemaale, kusjuures siin olevate vene sõjaväelastega läksid kaasa aktiivsemad eesti enamlased. 1918. a. lõpul, mil saksa okupatsiooni-väed Eestist lahkusid ja Eesti riik alles korraldamisele asus, arvasid Venesse põgenenud eesti enamlased paraja silmapilgu tulnud olevat N. Vene sõjavägede jõuga Eestit vallutada ja nõukogude valitsust siin maksma panna, sealjuures oleks Eesti muidugi N. Venega ühendatud. See plaan äpardus ja 1920. a. oli N. Venemaa sunnitud Eesti riiklist iseseisvust tunnustama ja Tartus rahulepingule alla kirjutama.

Edasi vaatame, kuidas see riigivastane rühmitus end on korraldanud ja missuguseid organisatsioone ta on moodustanud oma eesmärkide kättesaamiseks, kuidas need konstrueeritud ja missugune eesmärk on igal neist.

Hollandi politsei.

Major Alma, Meershen.

Hollandis on olemas sõna täies mõttes ainult üks liik riiklist politseid, see on n.n. „Rijksveldwacht“. Sõjaväeline politsei-osa (v. k.a. „E. Politseileht“ nr. 6 s. a. „Hollandi sõjaväe politseiosad“) on puht sõjaväeline üksus puht sõjaväeliste ülesannetega ja ainult sõjaväe jaoks määratud, kuna „maréchaussée“ osa (sandarmid) omalt poolt ka kaitseväge hulka kuuluvad veel praegu maksvate, 1815. aastal kinnitatud määruste põhjal „Reglement op de Policie“. Täheleb, „maréchaussée“ osa on sõjaväeline üksus, mis aga

rahuajal ja üldise sisemise rahu päevil kasutatakse peaaegu ainult politseiliste ja kohtulikkude funktsioonide täitmiseks. Selle väeosa teenistuse iseäraldused peegelduvad kõige paremini (prantsuse) kindrali Radet käsukirjas 26. maist 1800, mis tõlkes järgmiselt kõlab: „Isiku ja varanduse austamine, riigi seaduste täpne täitmine, ülemuste käskude täitmine, lugupidamine kodanlisest ja kohtuvõimust ning sõjaväe asutustest, ettevaatus, parajus ning lahkus kodanikkude vastu, sõda hulgustele: need on õiged juhtnöörid san-

darmitele". Sõjaväelise korra ja distsipliini sisseadmine sandarmite väeosas teevad väeosa teguriks, mille peale võim võib alati tugeneda. Korraliku teenistuse kohustetäitmise järele valvamine on võimaldatud sõjaväeliste aukraadide ja alluvuse maksmapanemisega. Sõjaväe pensioniseadus, mis on sandarmite suhtes maksma pandud ja mille tõttu kõik, kes „maréchaussée“ osasse soovivad teenistusse astuda, saavad enne lõpulikku vastuvõtmist kehaliselt läbi vaadatud arstlise komisjoni poolt, lubab sandarmite hulka võtta ainult täitsa terveid, täies jõus olevaid isikuid; selle juures võimaldab sandarmite korpuse täiendamine kaitseväes teenivate meestega kõlbulikke inimesi vastu võtta, mittekõlbulikke aga eemaldada ja mitte vastu võtta, ilma et sarnane mittevastuvõtmine mingi karistuse ilmet kannaks. Üldse peab tunnistama, et see teenistuse kohustetäitmise viis ei ole elanikkude meeoluga vastolus, nii et sarnane kaitseteenistuse sõjaväeline organisatsioon toob igapidi ainult kasu.

Selle korpuse kõrval tegutseb veel riigipolitsei (Rijkspolitie) päris instituut, n.n. „Rijksveldwacht“. Viimane koosneb enamalt jaolt isikutest, kellel juba on olemas praktika ja teadmised politsei alal, kes elanikkude seas elavad ning maal võivad eduga kasutatud saada. Suurema autoriteediga varustatud ja enam ametlikult väljaastuva „maréchaussée“ kõrval on „Rijksveldwachter“ oma vähem arenenud ametlise iseloomu, südamlikkuse ja mõnusa meeolu tõttu kohane politseinik avaliku korra alahoidmiseks ning maapolitsei seaduste ja määruste käsitamiseks. Mõlemad osad täiendavad selle tõttu ka teine teist: mis ühel asutusel puudub, leidub jälle teisel.

Üldse on ju politsei teenistus: preventiivne (ärahoidev) ja repressiivne (jälgiv); mõlemaid ülesandeid täidavad mõlemad riiklise politsei korpused, mõlemate peal lasuvad ühed ja samad kohused. Ärahoitava teenistuse iseloom seisab selles, et peab püüdma tegusid takistada ja ära hoida ning idusid leida ja kõrvaldada, mis võivad avaliku rahu ja korra takistuseks kujuneda ehk aga eneses võimaluse peituvad, et isikute õiguste kallale tungida; repressiivse teenistuse ülesandeks on seaduste vastu eksimiste korral eksimisi avalikuks teha ning eksijaid tabada. Õieti öelda, on teenistuse jaotamine ärahoitvasse ja jälgivasse teenis-

tusse ainult puhtteoreetiline. Praktiliselt osutub võimatu olevat, ühe politsei osa peale panna ainult ärahoitmise iseloomuga ülesandeid ning teist ainult jälgimisega koormata, seda enam, et süüaluse toimetamisega kohtuvõimude kätte — see on repressiivse tegevusega — tahetakse seda saavutada, et sama isiku edaspidiseid võimalikke kuritegusid ära hoida, mis juba ärahoitava teenistuse iseloomu kannab (Haarmann: „Geschiedenis en inrichting der politie in Nederland“). Politsei õigused Hollandis on ainult osaliselt täpselt fikseeritud: nuhtlusseadus tähendab küll ära, millal politsei õiguslikult ja seaduslikult talitab, kuid see käib peaauglikult jälgiva teenistuse kohta. Ärahoitava teenistuse suhtes leidub seaduse raamatutes küll üksikute juhtumiste jaoks näpunäited, kuid üldise politsei korralduse puudus, mis reguleeriks kõikide riiklise politsei organide tegevust, annab end teravalt tunda.

Politsei organisatsioon püsib muutumatult 1865. aastast; see on arvatavasti selle asjaoluga seletatav, et need, kes muudatusi tahtsid läbi viia, kõige pealt tähelepanu pöörasid alluvuse ühtlustamise, see tähendab terve politsei tsentraliseerimise peale. Praegu on olemas riiklise politsei kõrval veel kommunaalpolitsei, kuna tsentralisatsiooni põhimõtte läbiviimisel asi nii kujunema peaks, et kõik politsei liigid riiklisse politseisse koonduvad (V. Haeften: „Politieorganisatie“).

Riiklise politsei juhtimine on kuningliku dekreediga 1851. aastast kohtuministri peale pandud. Sama dekreediga pandi riiklise politsei juhatamine politsei direktorite peale alluvusega kohtuministrile, kes ühtlasi ka kommunaalpolitseid käsutasid. Sarnase võimupiiride ärajaotamise tarvidus tekkis sellest, et politsei direktorisid sundida kommunaalpolitsei organisatsiooni austama selle läbi, et direktorid võisid oma korraldusi maksma panna politseikomissaride ehk ülemkomissaride kaudu. Käsud pidid — nagu see praegugi veel „kuningliku maréchaussée“ väeosa kohta maksev — osa ülemale edasi antud saama, see tähendab politsei (ülem) komissarile ning neis omavalitsuse üksustes, kus sarnast polnud, omavalitsuse esimehele.

Olgugi, et direktorite instituut juba 1853. aastal jälle ära kaotati ning politsei juhtimine ülemprokuröride (n. nim. „Pro-

cureur Général“) kätte anti, jäi käskude edasiandmise kord endiseks.

Viimastel aastatel on ka Hollandis vool tekkinud, mis tahab kõiki riiklise politsei orgaane ühtlustada ja tsentraliseerida. Siin kohal puudub võimalus ühe või teise süsteemi heade ja halbade külgede üle rääkida; see on asiata, sest nii pea ei või loota „Directeur Général, Chef van de te varmen gencentralisierde politie“ nimetamise peale („Tulevase tsentraliseeritud politsei korpuse ülem“).

Raha kokkuhoidmise põhimõte, mis kui maailmasõja pärandus ka Hollandis väga suurt osa mängib, on küll vist süüdi selles; kuid kuidagi ei saa kaitsta asjaolu, et „Rijksveldwacht“ reorganiseerimine on selle tõttu tagaplaanile asetatud.

Kokkuvõetult võib siis ütelda, et „Rijksveldwacht“ kohtuministri juhatusel all seisab ja et ka „maréchaussée“ osa temale allub eriliste sandarmite korpuse ülesannete täitmise suhtes; kommunaalpolitsei seisab riiklise politsei teenistuses vastavate direktorite (kui kohtuministri asetäitjate) kaudu, kes tema käskusid ja korraldusi politsei komissaridele (ehk ülemkomissaridele) või omavalitsuste esimeestele edasi annavad.

Mis puutub nüüd üksikutesse politsei üksustesse, siis saame järgmise pildi alluvuse suhtes (üldse allub politsei, nagu tähendatud, oma ülesannete täitmisel kohtuministeriumile, eriti selle ministeriumi II. osakonna ülemale):

I. Procureur-Generaal fungeerend Directeur van Politie te 's Hertogenbosch; II. Procureur-Generaal fungeerend Directeur van Politie te Arnhem; III. Procureur-Generaal fungeerend Directeur van Politie te 's Gravenhage; IV. Procureur-Generaal fungeerend Directeur van Politie te Amsterdam ja V. Procureur-Generaal fungeerend Directeur van Politie te

Leeuwarden. Nende kindralprokurööridele alluvad: I. — sandarmite hulgast 's Hertogenbosch'is asuv esimene divisjon ja Maastricht'is asuv teine sandarmite divisjon; riiklisest politseist 's Hertogenboschi politseiülem; kommunaalpolitseist järgmiste politsei üksuste ülemad (komissarid): Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, Heerten, Helmond, 's Hertogenbosch, Kerkrade, Maastricht, Roermond, Rosendaal en Nispen, Tilburg ja Venlo. Punkt II all tähendatud kindralprokuröörile allub: Arnheimi sandarmite kolmas divisjon, Arnheimi ja Zwolle riiklise politsei ülemad ning kommunaalpolitsei komissarid järgmistes kohtades: Apeldoorn, Arnhem, Culenborg, Deventer, Enschede, Harderwijk, Kampen, Nijmegen, Rheden, Tiel, Wageningen, Zulphen, Zwolle. Haagi ('s Gravenhage) prokuröörile alluvad: Arnheimi kolmas sandarmite divisjon, Haagi ning Middelburgi riiklise politsei ülemad ja komissarid: Alphen a. d. Rijn, Delft, Dordrecht, Goes, Gorinchem, Gouda, Heledesthuis, Leiden, Maassluis, Middelburg, Schiedam, Vlaardingen, Vlissingen, Zierikzee ja „Hoofd“ - komissarid: 's Gravenhage ja Rotterdam. IV. all tähendatud prokurööri alluvusse kuuluvad: Kolmas sandarmite divisjon Arnhemis (nagu III. ja II. all tähendatud prokurööridele), Amsterdami ja Utrechti riiklise politsei ülemad ning kommunaalpolitsei komissaridest: Alkmaar, Amersfoort, Bloemendaal, Bussum, Haarlem, Helder, Hilversum, Hoorn, Noordwijk, Velsen, Wormerveer, Zaandam, Zandvoort, Zeist ja „Hoofd“ - komissarid: Amsterdam ja Utrecht omavalitsuse üksustes. Lõpuks alluvad Leeuwardeni komissarile: neljanda sandarmite divisioni osad Groningenis, Leeuwardeni ja Groningeni riiklise politsei ülemad ja omavalitsuse politseist järgmiste üksuste komissarid: Leeuwarden ja Sneek ning Groningeni „Hoofd“-komissar.

Saksamaa kohtuoludest.

Dr. Grzimek.

Kes harilikkudest kodanikkudest teab midagi õigusest ja kohtumõistmisest? Isegi kõrgema haridusega (mitte juriidilise) kodanikud vaatavad õigusteaduse kui mõne salateaduse peale, millest teavad ainult mõned üksikud, kes pool eluaega õppinud, et kõikidesse saladustesse

tungida. Kohtunik saab harilikult 30 isegi 35 aastaseks, enne kui tema täielise eelhariduse on omandanud ja ametisse võib astuda. Kui aga tahetakse, et õigustmõistmine tõsiselt kasu tooks inimestele, peaks õigusteadus laiematesse hulkadesse tungima.

Missugune tähtsus on kohtumõistmisel, näiteks, Preisimaal, näitavad kõige selgemini mõned arvud. Kohtu sissetulekud ulatasid 1913. aastal ümmarguselt 130 miljoni peale, 1925. aastal tõuseb see summa arvatavasti 145 miljoni Saksa margani (umbes 14 miljardi Emk.). Väljaminekud olid: 1913. a. — 215 miljoni ja 1925. a. — 279 miljoni esialgsete kalkulatsioonide järele. Need on väga suured arvud ning need väärivad üldist tähelepanu. Sest igal kodanikul tuleb aastas kohtuasutuste ülevõltpidamiseks juure maksta 4 marka, 2½ marga asemel enne sõda. Vastavalt sellele on kohtulikule harutamisele määratud asjade arv hiigla suur. Rahukohtute juures aeti 1913. a. keskmiselt 58.000 asja veerandaasta jooksul, 1924. aastal tõusis see arv 75.000 ja 1925. a. isegi 89.000 peale! Prokuratuurides leidis 1913. aastal veerandaasta jooksul 155.000 asja, 1924. aastal 152.000 ja 1925. a. — 140.000 asja. Rahukohtunikku harutamisel olid: 1924. aastal veerandaasta jooksul ümmarguselt 1 miljon asja, 1925. aastal aga juba umbes 1½ miljoni. Ametlikkude süüdistajate rahukohtuniku juures kantseleidesse tulid 1924. a. veerandaasta jooksul 420.000 teadaannet ja 1925. a. 400.000 teadaannet. Nagu näha väga suured arvud!

Kohtunikku arv Saksamaal on õige suur, eriti kui seda arvu võrrelda Inglismaa arvudega; kuna Preisimaal üksi leidub 6000 kohtunikku ja prokurööri — on see arv Inglismaal hoopis väiksem. Kuid peab meeles pidama, et Saksamaa kohtunikku peale ka mitmesugused administratiivsed ülesanded pandud, mida Inglismaal ei tehta: seal mõistab kohtunik kohut — ja muud midagi. Ka palgaoludes on märgata tuntav vahe. Inglise kohtuniku palk on 75.000 Saksa marka ja enam aastas, kuna Saksamaal kohtunikku palgad keskmiselt kaugelt alla 10.000 marga aastas on. Ning nüüd on tekkinud kindel nõue, mis peab kohtuasutuste reformeerimisel kindlasti täitmist leidma: iga töö kohtuasutustes, mille äratemiseks pole vaja kvalifitseeritud töötajate, peab keskmiste ning alamatel astetel seisvate ametnikkude poolt tehtama. Sellega oleks ühtlasi kätte saadud, et väiksemate ametnikkude seas kindel teadmine võib valitseda, et igaüks, kes soovib ja oskab tööd teha, võib teenistuses edasi nihkuda.

Mis aastate jooksul on halvenenud, see on kohtuotsuste täitmine. Varemalt korraldati asja nii, et iga pool ning iga advokaat võis seda kohtupristavi valida kohtu-

otsuse täitmiseks, keda soovis. Otsuste täitmine oli eeskujulik ning kiire. Sel ajal aga teenis loomulikult osavam, töökam ja parem kohtupristav rohkem kui teised. See äratas kadedust ning töö jaotati kohtupristavite vahel jaoskondade viisi ära. See aga on halbu tagajärgi annud. Mitte ükski kohtupristav ei saa enam nagu varemalt eeskujulikku kantseleid pidada ning kiirelt ja hästi töötada. Arvatavasti saab — igatahes praeguse kohtuministri tõenduse järele — vana kord jälle jalule seatud ning sellega üks tuntav pahe jäädavalt kõrvaldatud.

Kuludest kohtuasutuste ülevõltpidamiseks langeb väga suur osa aresti- ja vangimajade ülevõltpidamiseks — 48½ miljoni Saksa marka. Vangisolevate isikute arv on hoopis suurem kui rahuajal. Siin peaks katsutama asja nii korraldada, et rahatrahvide süsteemi rohkem tarvitusele võetakse ja et võimalikult vähe tarvitusele võetakse eeluurimise all kinnipidamist, mis väga tihti asjata ja tülikas hädaabinõu on, asjata kulusid nõuab, kuna võimalik on eeluurimise all oleva isiku suhtes tihti teisi mõjuvaid takistusabinõusid tarvitusele võtta. Vangimajade küsimus on üldse kõikide tähelepanu äratanud ning see küsimus on isegi nii tähtsaks tunnustatud, et parlamendi poolt sai valitud eriline komisjon, mis koosneb kõikide erakondade esitajatest ja peab kiires korras asja lahendamisele asuma. Selle juures on kavatsusel kõik aresti- ja vangimajad parlamendi liigete vahel ära jaotada, nii et igal vangimajal oma parlamendi liige on, kelle kohuseks on, vähemalt üks kord iga kahe kuu tagant vangimajas käia, seda revideerida ja vangide elu-olu põhjalikult tundma õppida. Sarnase kontrolli tagajärjed kantakse ette vastavas parlamendi komisjonis.

Lõpuks on kavatsusel ka kohtuministeriumis seni ajani praktiseeritud isikute määramise meetodi muuta. Seni oldi arvamisel, et õieti ainult tsiviilkohtunik päris jurist on ja et kõige paremaid, asjatundlikumaid kohtunikke tuleb tsiviilkohtupidamises ära kasutada. Kuid hakatakse aru saama, et see õige pole. Olgugi, et väga tähtis on, kas kellegil õigus mingisuguse raha- või muu tasu peale, tuleb siiski arvesse võtta, et kriminaalkohtunik peaaegu alati isikute olemasolu küsimusi lahendama peab, et tema peal väga suur vastutus lasub üksikute inimeste ja terve perekondade heakäekäigu suhtes. Temal tuleb tih-

tipeale asju lahendada, mis kohtualuste elutingimuste, ümbruskonna jne. tõttu temale võõrad, võib olla, täitsa arusaamatud. Selegi peale vaatamata peab tema suutma täitsa erapooletult, ainult seadu-

sele vastavalt asju otsustada üldsuse kasuks ja iga kodaniku kasuks. Sellepärast kuuluvad siia ainult kõige väljapaistvamad, kõige paremad jõud.

Tuletõrjujate kokkukutsumise viis.

Teisel kujul ja viisil, kui see senini on sündinud ja sünnib, peaks korraldatama tulekahju teadaannet, alarmi, kuigi selle sisseseade ehk suurema rahalise kuluga on seotud.

Praegune kellade helistamine ja pasunate puhumine tuleõnnetuste korral ei täida otstarbekohaselt seda ülesannet, milleks ta määratud: tuletõrjujate kokkukutsumist. Tuletõrjujad, kes linnaäärsetes või hoovipealsetes majades elavad, ei kuulegi tihti öösist alarmi, mis enamasti kesköö ajal ette tuleb. Selle asemel aga ajab üldine alarm tuhandete kaupa uudishimulikke inimesi kokku rasket õnnetust nagu mõnda tsirkust vahtima. Ja mitte ainult vahtima. Alati leidub rahva hulgas sarnast elementi, kes teiste rasket õnnetust oma kasuks püüavad tarvitada ning tarvitavadi. Nende kaitseks, tuletõrjujate tegevuseks vaba ruumi ning teede lahtihoidmiseks, tuleb alati hulk tuletõrjujaid, politsei kordnikke ja isegi sõjaväge ametisse panna, kes muidu võiksid enamasti varanduste päästmiseks ja tulekaitse juures abiks olla. Ja milleks on seda uudishimulikkude rahvahulka tarvis, mis praegune alarmeerimine tahtmatult kokku kutsub. Ta ainult takistab edukat tegevust tulekaitse juures.

Ja praegusel raadio ning telefoni võidukäigu ajal ei oleks vist enam otstarbekohane iga säärase tuleõnnetuse puhul, mida

lendsalk kustutada ei suuda, ülelinnalist hädakella helistamist toimetada, nagu seda esiisade aegadel tehti. On 100 või 200 tuletõrjujal võimalik vabalt tegutseda, võivad nad rohkem ära teha, kui kokkukogunud rahvamurru juures.

Selleks tuleks: 1) neile tuletõrjujatele, kelle tegevus esimese järgu tähtsusega, kas telefonid või teised signaalkellad sisse seada, et siis, kui lendsalk tulest ei arva jagu saavat, neid signaalide abil kohale kutsuks; 2) tuleks valjult ära keelata isikutel, kes ei kuulu ligemas naabruses olevate majaanikkude või kahjukannatajate omaksete hulka, koguda end tulekahju ümbrusesse tänavatele jne. See vähendaks vargusi ning võimaldaks tuletõrjujatel, kes enese sellele pühendanud, vabalt tulekaitse juures tegutseda.

Ei suuda tuletõrje selts ja linnavalitsus aja ja asja kohasemat signalisatsiooni sisse seada, siis peaksid tulekindlustuse seltsid, kelle otsekohestes huvides on tuleõnnetuste piiramine, selleks vastavaid summe ohverdama.

Et praegune alarmeerimine viis ei täida otstarbekohaselt oma ülesannet, seda teavad ja tunnevad kõik tuletõrjujad. Ta erutab selle juures vaid kogu linna elanikke ning kutsub soovimata rahvahulke õnnetuse kohale.

K. La-s.

Väljavõte „Postimehest“ nr. 242.

Ametlik osa.

Siseministri sundmäärus 24. sept. 1925. a. nr. 14.

Pimeda aja kättejõudmisel pean tarvilikuks ära muuta minu sundmäärust nr. 13 — 3. juunist 1925. a. ja maksvaks kuulutada sundmääruse nr. 3 — 26. jaanuarist s. a. § 4 esimene osa, s. ö., et kella 10 õhtust kuni kella 6 hommikuni peavad kõikide majade väravad ja ukсед nii uulitsa-

poolsed, kui ka hoovipealsed lukustatud olema.

See sundmäärus hakkab maksma 1. oktoobrist s. a. arvates.

Saaremaakonna politsei ülema käsukirjaga 23. septembrist s. a. nr. 45

on Orissaare jaoskonna 11. raiooni ülema asupaigaks määratud Karja mõisa Pärsuma vallas.

on kaitsepolitsei Tartu jaoskonna noore-

ma ametniku kohustetäitja Richard Lipping vabastatud ametist omal palvel, arvates 23. septembrist s. a.

Väljamaalt.

Naisröövlid.

Ameerika Ühisriikide päevamureks ja kõige suuremaks sensatsiooniks on naisröövlid. Läänepoolsetest osariikidest tulevad teated, et mitmes külas ja väiksemas linnas on viimasel ajal eriline röövlite salk tegutsema hakanud, mis silmnähtavalt hästi organiseeritud ja distsiplineeritud ja mis koosneb ainult naisterahvastest ning — niipalju kui esialgu on kindlaks tehtud — ainult noortest naisterahvastest. Ainuuksi augustikuu jooksul registreeriti 230 röövimise ja riisumise juhtumist, mis kõik tähendatud salga poolt toime pandud. Salgas leidub muu seas üks noor neiu, kes alles kevadel Illinois'i osariigis kooli hea eduga lõpetas ja auraha osaliseks sai eeskujuliku agraruse eest ja kes mõni nädal peale kooli lõpetamist salga liikmeks astus ja varsti peale selle oma kodulinna ühe suurema panga laekahoidja maha laskis ning laeka tühjaks röövis. Politseil ei ole senini veel korda läinud kõigi tarvitusele võetud abinõude peale vaatamata salka likvideerida; ükski liige pole veel politsei kätte sattunud, sest salk tegutseb väga ettevaatlikult ja ei jäta mingisuguseid jälgi peale kuritegude kordasaatmist.

Võitlus kokaiini vastu Berliinis.

Mõne kuu eest algas Berliini kriminaalpolitsei tõsist võitlust kokaiini vastu; see võitlus, millest kutsutud osa võtma ka publik, on juba häid tagajärgi annud. On palju arreteerimisi ette võetud ning süüalused kohtuvõimude kätte antud. Tervet võitlust juhivad ülem kriminaalinspektor Vorwerk, kes on viimasel ajal tabanud mitu mürgimüüjat ja -tarvitajat ning mõne lokaali kindlaks teinud, kus kokaiiniga kaubeldi suuremas ulatuses. Muu seas — see näitab, kuidas praegu Berliinis tegutsetakse kihvti müümisel — tabati mõne nädala eest kurikuulsas Münzstrasses keegi Dr. Erich Flatov'i nime all tegutsev kuritegija. Mehe õige nimi on Erich Barush, ameti poolest kaupmees, ning teda tunti ainult tohtri nime all. Tema

seisis ühenduses ühe kesklinna suurema trükikojaga, kus temale trükiti retseptide plankette. Nendele kirjutab Barush Dr. Flatov'i nime all retsepte, milliste abil apteekidest saadi morfiumi ja kokaiini. Iga retsepti eest võttis „arst“ ühe Saksa marga. Kui mees kinni võeti, leiti tema juurest terve plankettide raamat, milles 500 lehte ja mille tema alles eelmisel päeval oli trükikojast saanud ja millest oli juba 17 tükki ära tarvitanud. Kuritegija poolt väljaantud retsepte leiti pea igas apteegis. Viimased arreteerimised on tunduvalt kokaiini kauplemise peale mõjunud, mürki on vähem saada, tema hind on tõusnud (kriminaalpolitsei andmete järelle 4 marga pealt 9 marga peale grammi eest) ning omadus halvemaks läinud (segatud boraksiga ja salitsiiliga).

Kokaiini tarvitamine, mis küll alati on moes olnud, kuigi väiksemas ulatuses kui praegu, on peale sõja lõpu kohutavalt kasvanud, mis osalt sellega seletatav, et sõja ajal tuli paljudel isikutel selle mürgiga tegemist teha niihästi haigetena kui ka ravitsejatena haigemajades. Ja siis valgus kokaiin ka kõiksuguste tumedate teede kaudu sõjavägede tagavaradest laiemate hulkade kätte, kes enne seda kokaiini üldse ei tunnud ja tema järelle mingit tarvet ei tunnud. Kõiksugused enamvähem kahtlased lõbustuskohad hakkasid mürki müüma ja teda tarvitati esialgu mõnusa uimastava aina. Kokaiini halb külg seisab selles, et tema hoopis rutem ja halvemini inimeste organismi peale mõjub, kui teised uimastavad mürgid. Selle tõttu on ka kokaiini tarvitamisest hoopis raskem loobuda, kui teiste sarnaste kihvtide tarvitamisest. Tähtis on aga siinjuures kõige pealt see asjaolu, et kokaiini mõju all olevate isikute moraalne tunne kohutavalt langeb ja et selle all mitte ainult isik ise, vaid üldsus kannatab — sest kokainistid on, nagu viimaste aastate kogemused näitavad, kuritegude suhtes vähe vastupanelikud ning muutuvad kriminaalpolitseiliselt seisukohalt väga kardetavateks elementideks.

Usk kuritegijatesse.

Keegi Brooklyn'i linna suurkaupmees mr. Alfred Bonn, kellel on Grand View'is suurem suvila, tarvitas iseäralist võtet, et oma suvila sisseseades rikkumist kuritegijate poolt takistada. Kui kaupmees suve lõpul linna kolis, jättis tema igakord suvila eestoa lauale sedeli ühes 50 dollariga, palvega, seda raha omale võtta ning tubades mitte kraamida, sest seal ei olewat midagi, mis väärt oleks ära viimiseks. Seitse aastat leidis kaupmees suvel maale sõites raha puutumatuult laua peal ning korteri täitsa korras, kuid viimasel aastal ei aidanud nähtavasti mõjuavaldamine härra murdvarga peale, sest korter oli põhjalikult läbi otsitud ning 50 dollari kadunud. Oma sedeli asemel leidis kaupmees paberikillukese ühe ainsa sõnaga: „tänan!“

Kui palju teenitakse keeluseaduse tõttu?

Ühisriikide kohtu statistika andmete järele tegutsevad praegu Kanada piiriäär-ses väikses Cuyahoga maakonnas umbkaudu 3000 isikut alkoholsete jookide salakaubaveo alal. Üldse on salakaubaga äriajamisse mahutatud ümmarguselt 150 miljoni dollari ning selle summa pealt saadi läinud aastal 60 miljoni dollari puhast kasu, mis 3000 isiku vahel ära jaotati. Ühe aasta jooksul olid kohtulikul harutamisel 94.300 alkoholi salaveo juhtumist ning riigikassa ja advokaadid teenisid nende protsesside puhul kokku veidi vähem kui 2 miljoni dollari. Üks advokaat, kes viimasel ajal ainult alkoholi salakaubaveo asju ajab ja sellel erialal suure kuulsuse omandanud, teenib aasta jooksul keskmiselt 50.000 dollari protsesside pealt.

Kanade tapja.

Paari nädala eest sündis Austrias, Gröbmingi vallas, lugu, mida raske seletada ja mida senini veel pole jõutud täielikult selgitada. Keegi tundmatu tungis taluperemehe Thoma kanapuu, tappis neli kana maha ning imes kanade vere välja. Peale esimest juhtumist kordus paari päeva pärast sama lugu, viimasel korral aga langesid tundmatu kätte juba seitseteist looma. Ka teisel korral talitas kuritegija sama moodi, nagu esimeselgi korral: kanad tapeti ära, veri imeti välja, ning tapetud kanad ise jäeti kohale. Et kanade juure pääseda, tarvitas tundmatu redelit, mille peal küll veriseid jälgi tähele pandi, kuid sõrmede jälgesid ei lei-

tud. Esialgul oldi arvamisel, et tegemist on kiskja loomaga, tuhkruuga või nugi-sega. Kui aga asja lähemalt vaatama hakati, tuli ilmsiks, et tegemist on inimesega, mida tõendas ka juurekutsutud arst-ekspert, kes avaldas arvamist, et tegemist on ebanormaalseste kalduvustega inimesega.

Huvitav on terve juhtumine eriti selle tõttu, et senini sarnasest vampirismi juhtumisest arstid ega ka kriminalistid midagi ei tea, vastavas literatuuris puuduvad niisugused juhtumised täielikult. Politsei arvamise järele on küll veel teine võimalus olemas, mis asja seletada aitaks. Ümbruskonna lihtrahvas, kus juhtumine aset leidis, on väga ebausklik ning usub muu seas ka sellesse, et loomade ja lindude värsket verd võib tarvitada kõiksuguste haiguste ravitsemiseks ja et eriti sarnase verega langetõbe ravitsetakse. Igatahes on asi selgusetu ning süüalune senini kindlaks tegemata.

Kuritegija jäljed.

Berliini kriminaalpolitsei võttis hiljuti ühe kuritegija kinni, kes oma murdvarguste kordasaatmisel iseäralist võtet tarvitas. Kuritegija tabati kullasepa äris, kui mees parajasti kibedasti väärtasjade sissepakkimisega ametis oli ning võeti peale tõsise võitluse kinni. Selgus, et kinnivõetud Villy L. tagaotsitav kuritegija on, kes vangimajast põgenenud ja peale selle hulga kuritegusid toime pannud. Mees on elukutseline murdvaras, kes suve ajal tühjaksjäänud korterites vargil käis. Esialgul arvasi, et neid vargusi toime paneb suur salk, kuid peale L. kinnivõtmist selgus, et mees ükski töötas. Tema toast leiti suur hulk varastatud asju ning arvatakse, et tema arvele tuleb kirjutada umbes 25—30 viimase aja murdvargust. Villy L. läks alati maja juure oma saabastes; siis käis tema sama tee kaudu veel sokkides ja palja jalu. Varguse paigas võttis tema kõige pealt peremehe saapad, pani need jalga ja käis ka nendega edasi tagasi, sellega siis kokku nelja moodi jälgesid maha jättes, mis ka kriminaalpolitsei ametnikke esialgu eksiteele viis.

Kuritegijate püüdmine lõnga abil.

Võitluses kuritegijate vastu ei mängi suurt osa mitte ainult jõud ja ülevõim, vaid tihti ka kavalus, nagu seda iga kriminaalametnik teab. Väikeste abinõude

hulka, mis mõnikord tarvitusele võetakse kuritegijate õõtegevuse takistamiseks ja paljastamiseks, kuulub ka lõnganõör, mis politseiametnikkude poolt tähtsamate lukkude üle tõmmatakse ja mille katkitemine osutab, et vargad ja murdvargad on töö. Nii, näiteks, tehti alles hiljuti Londonis sarnase „kaitsemärgi“ abil kindlaks, et murdvargad olid ühte suuremasse kalliskividega kaupleja ärisse tunginud. Politseiametnik teatas sellest otsekohe lähedalseisvale kordnikule ning mõlemad läksid kauplusesse ja leidsidki vargaid, kes püüdsid end peita ja viimasel silmapilgul põgeneda. Kinnivõtmise juures leiti ühe kuritegija taskust kellegi vanakraami kaupleja aadress, kelle kohta politseil juba ammu kahtlus oli, et tema varastatud asjadega kaupleb. Et see lugu juhtus päeval, peale lõunat, mil suuremad ärid juba suletud, ruttas üks politseiametnikkudest vanakraami kaupleja ärisse, kuna teine toimetab tabatud murdvargaid trellide taha. Esimene politseinik arresteris vanakraami kaupleja, saatis tema teise ametnikuga samuti politseisse ning mängis arreteritu riietes veel paar tundi vanakraami kaupleja osa. Kõige selle tagajärjeks oli see, et veel neli varast kätte saadi, kes kõik tulid vanakraami kauplejale varastatud kraami müüma. Nii et üldse arreteriti kuus kuritegijat tänu lõnganõõrile.

Teise umbes samasuguse abinõu tarvitavas Inglismaal kusagil maakohas üks politseiametnik, kellele kõige enam muret sünnitasid salakütid, keda oli väga raske tabada. Politseinik kahtlustas ammugi ühte taluperemeest salaküttimises, kuid temal ei läinud korda seda kindlaks teha. Ühel päeval tuli ametnik hea mõtte peale: tema kinnitas kahtluse all oleva taluperemehe ükse külge siidist niidirulli nii, et mees, majast välja astudes, pidi niidi lahti rullima. Sellega aga andis salakütt ennast välja: lugu sündis õhtul ning politsei viibis salaküti teada kaugel. Kuid ametnik ruttas paari tunni pärast peale mehe metsa minekut kohale ning maha jäätud jälgede järele läks tema metsa ja tabaski kuritegija.

Muidugi mõista ei anna sarnased abinõud alati soovitud ja loodetud tagajärge. Kui kuritegija temale ülesseatud lõksu tähele paneb, siis seab tema kaasabiline peale ukسلuku jne. lahtitegemist kõik jälle endisesse seisukorda ja kontrolleerija politseiametnik leiab kõik korras ole-

vat, sest niit ehk paberitükikesed jne. on puutumatuks endisel kohal.

Saksamaal 60.000 kerjust ja hulgust.

Peale maailma sõja lõpu on kerjuste ja hulguste arv kogu Euroopas kasvanud kohutaval viisil. 1910. aastal olevat ter ves Euroopas olnud umbkaudselt 50—60.000 hulgust. Suurem osa neist elutses Itaalias ja Hispaanias; Saksamaa andmete järele olevat samal ajal Saksamaal ümmarguselt 9000 hulgust olnud. Suur kerjuste kasv on seletatav kõige pealt igal pool valitseva tööpuudusega, mida 1910. aastal õige vähe tunti. Siin kordub siis alatasa nähtus, et isikud, kes on puuduse tõttu kerjama hakanud, ei taha enam loobuda sellest „ametist“, sest sissetulekud on võrdlemisi head ja — kõige pealt — „töö“ on kerge. Kui sellele veel juure lisada, et Saksamaa suuremad linnad tööta isikutele veel abiraha maksavad, siis on arusaadav, et nii mõnigi mees on elukutseliseks kerjuseks muutunud, kes varemalt elas heades elutingimustes. Nagu Berliini öömajade statistika näitab, on viimaste aastate jooksul suurem osa tööta isikutest kerjusteks muutunud; Berliinis on umbkaudselt arvatud praegu 12.000 kerjust, nii et keskmiselt tuleb iga 400 elaniku peale üks kerjus.

Praegu Saksamaal maksva korra järele peab iga kerjamise pealt kinnivõetu 24 tunni jooksul kohtuniku ette viidama. Et igal kerjusel peaaegu võimalik on otsekohe oma isikut kindlaks teha ning hädast ja puudusest kõneleb, mis üldse praegu suur, siis ei peeta teda ka harilikult kauemat aega kinni, vaid vabastatakse otsekohe, nii et praktiliselt asi niimoodi kujuneb, et kerjused vabalt tegutsuvad ja ainult mõni kord peavad öö arestimajas veetma. Peale harilikku öömajade on Saksamaal veel olemas töömajad, kus kerjused ja hulgused tööd leiavad öömaja ja söögi eest. Peale selle antakse neile veel töötasuna raha, mida nemad saavad töömajast lahkumisel. Töömajadesse minek on vabatahtlik, samuti neist lahkumine, neid ei tule vahe tada asutustega, kus kerjused peavad tööd tegema vastava kohtuotsuse põhjal teatud aja jooksul. Kõigi sarnaste asutuste statistilised andmed näitavad, et kerjuste ja hulguste arv praegul Saksamaal 55 ja 60 tuhande vahel kõigub ilma mustlasteta. Edasi on kindlaks tehtud, et suurem osa kerjustest koosneb õp-

pimata töolistest, kuid et nende hulgas leidub ka igasuguste ametite ja kihtide esitajaid, kõige enam kaupmehi, kontori-

ametnikke, käsitöölisi jne. Pea kõik on sellele teele sattunud joomise ja selle tagajärgede tõttu.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 1431. Lugeja nr. 76. Küsimus. „R. T.“ nr. 95/96 s. a. põhjal makseti riigiteenijatele ühekordset toetusraha poole kuupalga suuruses.

Kas on seda õigustatud saama ka isikud, kes ravitsusel ehk haiguse puhkusel viibivad, jaataval korral — kas tervest kuupalgast või kahest kolmandikust?

Vastus: Riigiteenijate ühekordse toetuse seaduse („R. T.“ nr. 95/96 — 1925. a.) § 1 järgi on õigus ühekordse toetuse peale kõigil riigiteenijatel, kes vastavad tähendatud paragrahvi nõuetele. Haiguse tõttu teenistuskohuste täitmisest puuduvate riigiteenijate suhtes mingit erandit ei ole tehtud, järjekult on õigus ka neil seda toetust saada.

Tähendatud toetusena antav palgalisa on arvatud viimase poole kuu palga suuruses. Palga mõistete alla käib aga see tasumäär, mis seotud selle ametiga (eelarves ette nähtud), millel riigiteenija asub, ning mitte see tasusumma, mis riigiteenija, näiteks, haiguse tõttu pikaajali-

se teenistusest puudumise tõttu tegelikult saab. Haiguse puhul maksetakse nii ja niisugune osa palgast. Riigiteenijate ühekordse toetuse seadus räägib aga mitte palga osast, vaid palgast.

Nr. 1479. Lugeja nr. 477. Küsimus. Palun lehes küsimuste ja kostmiste all seletada, kuidas on kirjavahetuslikes mõttes õigem kirjutada, kas „esitan“ või „esildan“, sest seda sõna tarvitatakse meie ametkonnas nii ühte kui teist viisi?

Vastus: Haridusministeeriumi poolt ametlikuks tarvitamiseks kinnitatud „Eesti keele õigekirjutuse sõnaraamatus“ tarvitatakse sõna „esitama“ — ette kandma, ette panema mõttes, ning sellest esitis (докладъ). Samuti on Riigikantselei poolt väljaantud ning Vabariigi Valitsuse poolt tarvitusele võtmiseks soovitatud „Riigiasutuste asjaajamise juhtnõõrid“ § 6 öeldud: „Ettekanne (esitis) on alluva kiri ülemale“.

Järjekult tuleb tarvitada: esitan ning esitis.

Väljaandja: Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus. Vastutav toimetaja: E. Maddison.
Tegev toimetaja: O. Angelus.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Lehes, Ott Hansu p., nr. 329.
Luukas, Kustas Mardi p., v. a. Kohila vallaval. 8. 12. 19 a. nr. 145. (21899)
Elvest, Oskar Karli p., v. a. Paasvere vallaval. 28. 2. 22 a. nr. 1426. (21900)
Rüütberg, Arnold Mihkli p., v. a. Kuimetsa vallaval. 4. 2. 22 a. nr. 520. (22137)
Berg, Erich, nr. 10332. (25027)
Kallaste, Osvald, nr. 73. (25027)
London, Anna, nr. 943. (25027)
Villa, Samuel, nr. 289. (25027)
Antonova, Natalja, nr. 68. (25027)
Guschov, Tihon, nr. 1241. (25027)

Sukk, Jakob, nr. 228. (25027)
Goruschkina, Akulina, nr. 1300. (25027)
Kanoschin, Ivan, nr. 300. (25027)
Kravtschenko, Ivan nr. 198. (25027)
Prii, Andres, nr. 550. (25027)
Sifermann, Pauline, nr. 158². (25027)
Vaher, Maks. (25027)
Runina, Anna, nr. 1212. (25028)
Semenova, Elisaveta, nr. 1425. (25028)
Blumberg, Jüri, nr. 414. (25028)
Oja, Villem, nr. 1304. (25028)
Korsjukova, Agripina, nr. 1039. (25028)
Mäeots, Anna, nr. 209. (25028)
Vadi, Salme, nr. 845. (25028)

- Tooming, Aliide, nr. 815. (25028)
 Lomper, Alfred, nr. 299. (25028)
 Kruup, Alfred, nr. 1374. (25028)
 Vilde, Johannes, nr. 282. (25028)
 Mägi, Johannes, nr. 734. (25028)
 Oserov, Ivan, nr. 1621. (25028)
 Vunk, Johannes, nr. 842. (25028)
 Brükke, Marie Toomase t. (31370)
 Silde, Robert. (31856)
 Mickin, Bernhard, nr. 2445. (31858)
 Hio, Elmar, nr. 301. (31859)
 Sesmin, Leena, nr. 1134. (31860)
 Promann, Rudolf, nr. 90. (31861)
 Sakk, Peeter, nr. 19. (31862)
 Kasevits, Anna Jüri t., v. a. Tall. linna
 pol. 6. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3003. (31938)
 Hins, Johannes Viiu p., v. a. Tall. linna
 pol. 1. jsk. 6. 12. 24 a. nr. 3654/198131. (31939)
 Insler, Otto Villemi p., v. a. Tall. linna
 pol. 2. jsk. 17. 7. 20 a. nr. 9930. (31940)
 Seibi, Ann Hansu t., v. a. Tall. linna
 pol. ülemalt 17. 2. 20 a. nr. 10004. (31941)
 Polberg, Jüri Hindreku p., v. a. Saue
 vallaval. 10. 12. 19. a. nr. 26. (31942)
 Anderson, Liisa Mihkli t., v. a. Sina-
 lepa vallaval. 29. 12. 19. a. nr. 326. (31943)
 Adamov, Johannes Peetri p., v. a. Tall.
 linna pol. 1. jsk. 3. 7. 23 a. nr. 1207/092767. (31944)
 Veltmann, Amanda Vilhelmine Johani
 t., v. a. Rägavere vallaval. 25. 8. 22 a.
 nr. 1373. (31945)
 Sapsalov, Peeter Ilja p., v. a. Kulje
 vallaval. 13. 3. 23 a. nr. 417/020813. (31946)
 Selberg, Johannes Hindreku p., v. a.
 Tall. linna pol. 1. jsk. 8. 4. 20 a. nr. 9676. (31947)
 Numberg, Julie Marie Jakobi t., v. a.
 Tall. linna pol. 1. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 5411. (31948)
 Viikmann, Otto Ferdinandi p., v. a.
 Tall. linna pol. 1. jsk. 24. 11. 19 a. nr. 1001. (31949)
 Jürisson, Katarina Aleksandri t., v. a.
 Tall. linna pol. 4. jsk. 26. 11. 19 a. nr. 1031. (31950)
 Iob (Hiob), Karl Gustavi p., v. a. Rak-
 vere linna pol. 19. 2. 20 a. nr. 4528. (31997)
 Siiak, Leonore Aliine Siimu t., v. a.
 Kunda-Malla vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 156. (31999)
 Kivi, Marie Mihkli t., v. a. Lohusuu val-
 laval. 30. 12. 19 a. nr. 870. (31998)
 Talpsepp, Johan Abrami p., v. a. Rak-
 vere linna pol. jsk. 12. 1. 24. a. nr. 633. (32000)
 Treimann, Aliide Mihkli t., v. a. Rak-
 vere linna pol. jsk. 22.12.19. a. nr. 3575. (34601)
 Veletsky, Aleksander Aleksandri p., v.
 a. Rakvere linna pol. jsk. 29. 10. 21. a.
 nr. 6441. (34602)
 Essenson, Franziska Georgi t., v. a.
 Rakvere linna pol. 9. 9. 22. a. nr. 80. (34603)
 Linde, Ursula Oskari t., v. a. Rägavere
 vallaval. 9. 10. 20 a. nr. 949. (34604)
 Kilusk, Hans Hansu p., v. a. Öisu valla-
 val. 1920 a. (32518)
 Grünvald, Melinda Andrese t., v. a.
 Viljandi linna pol. jsk. (32518)
 Käär, Peet Mardi p., v. a. Olustvere val-
 laval. (32518)
 Ilves, Mall Johani t., v. a. Öisu vallaval.
 1922 a. (32518)
 Künnap, Andres Jaani p., v. a. Uue-
 Suislepa vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 91. (32519)
 Reier, Tõnis Jüri p., v. a. Uue-Võidu
 vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 461. (32519)
 Jõgi, Liisa Jaagu t., v. a. Uue-Suislepa
 vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 64. (32519)
 Nachbar, Katta Karli t., v. a. Uue-Suis-
 lepa vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 278. (32519)
 Pöder, Jüri Jüri p., v. a. Vana-Võidu
 vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 162. (32519)
 Koots, Aliide Johani t., v. a. Tarvastu
 vallaval. 5. 1. 20 a. nr. 574. (32519)
 Pihlap, Jaan Jaani p., v. a. Tarvastu
 vallaval. 5. 1. 20 a. nr. 630. (32519)
 Nurmberg, Anna Jüri t., v. a. Vana-
 Tänasilma vallaval. (32519)
 Vilberg, Eugen Martini p., v. a. Kohila
 vallaval. (32519)
 Hinzenberg, Edgar Johani p., v. a.
 Aidu vallaval. (32519)
 Martemjanov, Jakob Andrei p., v. a.
 Kulje vallaval. 1923. a. (32520)
 Siim, Mari Jaani t., v. a. Uue-Võidu val-
 laval. (32520)
 Tauts, Liisa Jaagu t., v. a. Tarvastu val-
 laval. 17. 8. 22 a. nr. 1761. (32520)
 Soo, Jüri Tõnise p., v. a. Taevere valla-
 val. 3. 12. 19 a. nr. 494. (32520)
 Lammass, Aliide Karli t., v. a. Vana-
 Suislepa vallaval. 3. 1. 20 a. nr. 195. (32520)

- Valk, Ann Tõnise t., v. a. Uue-Suislepa vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 189. (32520)
- Seeru, Minna Johani t., v. a. Uue-Suislepa vallaval. 18. 8. 21 a. nr. 13. (32521)
- Valdmann, Karl Jakobi p., v. a. Tallinna pol. 5. jsk. 1919 a. (32521)
- Päi, Marie Jaani t., v. a. Vana-Võidu vallaval. (32521)
- Küla, Ivan Ivani p., v. a. Muhu-Suure vallaval. 13. 6. 20 a. nr. 211. (32773)
- Lootus, Georgi Madise p., v. a. Leisi vallaval. 1922 a. nr. 913. (32775)
- Piipuu, Aleksander Avdi p., v. a. Kogula vallaval. 17. 9. 20 a. nr. 585. (32781)
- Nairis, Aleksander Ivani p., v. a. Muhu-Suure vallaval. 21. 1. 20 a. nr. 412. (32783)
- Valdmann, Vladimir Jüri p., v. a. Keila vallaval. 8. 6. 24 a. nr. 478. (32859)
- Janberg, Liisa Karli t., v. a. Nõva vallaval. 14. 11. 24 a. nr. 82. (32861)
- Laurénberg, Juhan Tooma p., v. a. Kloostri vallaval. 31. 1. 20 a. nr. 558. (32860)
- Neuhaus, Rein Jaani p., v. a. Kloostri vallaval. 10. 1. 20 a. nr. 325. (32867)
- Laas, Emilie Jüri t., v. a. Saue vallaval. 16. 12. 24 a. nr. 115. (32866)
- Treiverk, Marie Jüri t., v. a. Riisepere vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 560. (32865)
- Rullinkof, Kustas Hansu p., v. a. Keila vallaval. 20. 4. 25 a. nr. 38. (32864)
- Siiberg, Johannes Hansu p., v. a. Keila vallaval. 1. 4. 21 a. nr. 1997. (32863)
- Siiberg, Johannes Johannese p., v. a. Keila vallaval. 16. 1. 25. a. nr. 34. (32863)
- Vilibert, Adam Jakobi p., v. a. Keila vallaval. 10. 1. 20 a. nr. 1129. (32862)
- Tõll, Tatjana Andrei t., v. a. Kirbla vallaval. 1. 5. 22 a. nr. 1413. (33212)
- Tamberg, Hans Mihkli p., v. a. Saulepi vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 46. (33213)
- Raudmann, Alfred Jaani p., v. a. Veltsa vallaval. 1920 a. nr. 569. (33214)
- Opp, Mihkel Mihkli p., v. a. Kirbla vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 819. (33216)
- Opp, Leena Jaani t., v. a. Kirbla vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 202. (33219)
- Kurgmann, Mihkel Jüri p., v. a. Paatsalu vallaval. 1920 a. nr. 687. (33220)
- Martinson, Daniel Hendriku p., v. a. Audru vallaval. 22. 1. 20 a. nr. 136. (33222)
- Mitt, Heinrich Jüri p., v. a. Vigala vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 115. (33421)
- Tonna, Johannes Hansu p., v. a. Haimre vallaval. 5. 3. 20 a. nr. 182. (33419)
- Kiisemann, Aliide Pritsu t., v. a. Märjamaa vallaval. 8. 1. 21 a. nr. 1121. (33420)
- Breeks, Julie Jaani t., v. a. Kavilda vallaval. 3. 1. 22 a. nr. 582. (33281)
- Matson, Eduard Anna p., v. a. Kavilda vallaval. 5. 12. 22 a. nr. 1. (33280)
- Vatsa, Jaan Peetri p., v. a. Kavilda vallaval. 20. 7. 20 a. nr. 342. (33279)
- Järv, Anna Johani t., v. a. Ropka vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 97. (33282)
- Laa, Jaan Peetri p., v. a. Tähtvere vallaval. 9. 1. 20 a. nr. 363. (33283)
- Kõrts, Elisabeth Teodori t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. 23. 11. 21 a. nr. 18473. (33284)
- Peetsmann, Anna Johani t., v. a. Kavilda vallaval. 20. 1. 20 a. nr. 234. (33286)
- Oja, Aleksander Johani p., v. a. Palupera vallaval. 22. 11. 19 a. nr. 183. (33287)
- Maran, Minna Villemi t., v. a. Paiupera vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 52. (33388)
- Baumann, Alma Hansu t., v. a. Uderna vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 1625. (33289)
- Teska, Helmi Villemi t., v. a. Rõngu vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 4333. (33290)
- Täll, Aleksander Jaani p., v. a. Meeksi vallaval. 20. 10. 23 a. nr. 335. (33302)
- Preis, Eduard Aleksandri p., v. a. Alatskivi vallaval. 25. 9. 22 a. nr. 1132. (33301)
- Türk, Jaan Liisa p., v. a. Valguta vallaval. 7. 2. 22 a. nr. 87. (33300)
- Martinson, Marie Karli t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. nr. 10551. (33298)
- Poime, Miina Reeda t., v. a. Hellenurme vallaval. 10. 3. 20 a. nr. 113. (33297)
- Jekimov, Ivan Jekimi p., v. a. Vana-Kuuste vallaval. 4. 9. 20 a. nr. 667. (33296)
- Semper, Alma Karli t., v. a. Aakre vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 444. (33295)
- Miljan, Evald Johani p., v. a. Pilkuse vallaval. 1. 10. 21 a. nr. 330. (33294)
- Praakel, Helene Mihkli t., v. a. Ulila vallaval. 5. 11. 20 a. nr. 233. (33293)
- Melk, Liisa Vidriku t., v. a. Valguta vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 428. (33292)
- Soots, Johan Villemi p., v. a. Aakre vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 428. (33291)
- Kaus, Karl Hindreku p., v. a. Märjamaa vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 140. (33422)
- Burmeister, Mari Hansu t., v. a. Velise vallaval. 26. 1. 21 a. nr. 687. (33424)

Heinberg, Gustav Hansu p., v. a. Sipa
vallaval. 12. 5. 20 a. nr. 248. (33418)
Veide, Johannes Johani p., v. a. Vigala
vallaval. 23. 5. 20 a. nr. 1300. (33423)
Allipere, Hans Jaani p., v. a. Vigala
vallaval. 13. 3. 20 a. nr. 1102. (33425)
Roosioks, Mai Jaani t., v. a. Kolovere
vallaval. 19. 11. 19 a. nr. 42. (33426)
Stein, Marie Richardi t., v. a. Velise
vallaval. 4. 5. 20 a. nr. 467. (33427)
Hussur, Richard Jaani p., v. a. Saluse
vallaval. 7. 5. 20 a. nr. 45. (34554)
Grünthal, Kusta Johani p., v. a. Haan-
ja vallaval. 27. 12. 19 a. nr. 162.
(34555)
Palo, Emilie Johani t., v. a. Haanja val-
laval. 17. 4. 20 a. nr. 1617. (34556)
Ilja, Alfred Johani p., v. a. Rõuge valla-
val. 5. 9. 22 a. nr. 637. (34557)
Kordemets, Jaan Kusta p., v. a. Viiti-
na vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 14. (34558)
Sumoson (sünd. Leitak), Semi Jaani t.,
v. a. Võru vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 573.
(34559)
Sakkos, Jaan Johani p., v. a. Haanja
vallaval. 28. 12. 19 a. nr. 250. (34560)
Pällö, Jaan Jüri p., v. a. Kasaritsa valla-
val. 15. 11. 21 a. nr. 160. (34561)

Restoraan
„DRAAMAKELDER“

Jaani tän. nr. 5. Draamateatri all.
Kõnetraat 565.

Eeskujulik köök! Odavad hinnad!

Kodumaa ja väljamaa liköö-
rid, veinid, napsid ja õlled.

Soe hommikueine suures väljavalikus
kella 10—1.

Lõuna kella 1—5.

Söögid à la carte igal ajal.

Muusika kella 3—5 ja 8—12.

Restoraanipidaja.

G. SCHEEL & Ko.

Tallinnas.

Asutatud 1884. a.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
transaktsioone.